

Nová archeológia v službách rodovej rovnosti. Praveká žena ako lovec a bojovník?

Branislav Michalka

12. marca 2021 ✚ **Spoločnosť** ✚ **Gender**

V duchu pokrokovej ľavicovej ideológie, ktorá systematicky presadzuje rovnostárstvo, sa najnovšie boj liberálov zamerá na oblasti, ktoré by mohli, ak budú dostatočne politicky korektne spracované, priniesť ďalšie čriepky do mozaiky rodovej rovnosti. Do záprahu pokroku bola najnovšie privedená aj archeológia, konkrétne tá jej časť, ktorá skúma život človeka v dobe kamennej. Jej uvedomelí predstavitelia prišli s podnetnými inováciami vo výskume aj záveroch a dokazujú, že ženy nemali v tomto období nerovnocenné postavenie voči mužom, ale zastávali v kolektíve rovnaké funkcie a pozície. A pravdepodobne rovnako dobre ako muži, či možno aj lepšie.

Ide v podstate o klasickú marxistickú doktrínu o matriarcháte, ktorú si pamätajú niekdajší slovenskí študenti dejín z čias socializmu. Súdruh Friedrich Engels vo svojom nehynúcom diele *O pôvode rodiny, súkromného vlastníctva a štátu* jasne uviedol, že pôvodnou formou ľudskej spoločnosti bol matriarchát, čiže spoločnosť, v ktorej mali ženy výsadné postavenie. Nemilosrdná dialektika vývoja však veci tak zašmodrchala, že sa spoločnosť, vplyvom výrobných, vlastníckych a ekonomických vzťahov, pretvorila na patriarchálnu (otrokársku, feudálnu a buržoáznú) a práve jej okovy by mala sňať zo žien socialistická revolúcia. Idealizácia pravekého kmeňového života a rousseauovská viera v dobrotu necivilizovaných ľudí, sa v marxistickej ideológii mieša s modernou feministickou snahou o oslobodenie ženy z patriarchátu a prináša poukazovaním na sekulárny raj v minulosti, víziu sekulárneho raja do budúcnosti.

A rovnako aj noví archeologickí, antropologickí, kulturologickí a iní rodovo uvedomelí vedci a vedkyne, podopierajú svoju víziu budúceho raja rovnosti, novými výskumami, ktoré majú dokázať, že patriarchálna spoločnosť a nadvláda mužov sú výsledkom existencie štátu, tradičnej rodiny a hierarchicky štruktúrovanej civilizácie.

Jeden z nich, popredný antropológ Randall Haas z Kalifornskej univerzity, publikoval najnovšie štúdiu v časopise *Sciences Advances*, v ktorej oznamuje, že nové výskumy ukazujú rovnaké úlohy žien a mužov, ako aj rovnaké mocenské pozície. Vráťane tých pri love na vysokú zver.

Nové výskumy sa upínajú k výsledkom prieskumu pri peruánskom jazere Titicaca. Archeológovia tam objavili kostru mladého dievčaťa z doby kamennej, ktorej smrť odhadli na 11 000 rokov od súčasnosti. Miesto posledného spočinutia mladej ženy bolo obložené rôznymi nástrojmi, vrátane zbraní. Z tohto nálezu usudzujú propagátori rodovej rovnosti, že táto osoba bola významným lovcem – lovkyňou svojho kmeňa. Randall Haas však nezostal len pri tomto ojedinelom prípade a rozhodol sa preskúmať podobné nálezy pohrebných miest lovcov z doby kamennej v Amerike. Spočítal ich a zistil, že jedenásť z dvadsiatich siedmich obsahuje pozostatky žien. Z toho vyvodil záver, že 30 až 50 percent lovcov, ktorí lovili vysokú zver pred 11 000 rokmi, boli ženy.

Toto pekné číslo približuje situáciu žien v dobe kamennej takmer ku kvótam Európskej únie pre rodovú rovnosť. Človek až žasne, akí pokrokoví boli ľudia v dobe kamennej a koľko nám to trvalo, než sme sa dostali na ich úroveň.

Problémy s interpretáciou týchto nálezov však môžu nastať vo viacerých smeroch. V prvom rade označenie týchto kostrových nálezov ako ženských, nemusí byť správne. Prípad tzv. *Červenej dámy*, ktorá bola objavená vo Walese roku 1823 s náhrdelníkom okolo krku, a z ktorej sa nakoniec vyklul muž, alebo naopak „*muž z Mentonu*“, objavený v roku 1872, ktorý sa v roku 2016 pri opätovnom skúmaní ukázal byť ženou, sú toho dôkazom. Po takmer 150 rokoch.

Okrem toho môže byť sporné, aký je vzťah medzi predmetmi nachádzajúcimi sa pri nájdených telách a samotnou osobou pri nich ležiacou. Mohlo ísť o dary do záhrobia, od rodinných príslušníkov pre mŕtvu sestru alebo dcéru, ktoré mohli plniť funkciu ochrannú, alebo obetnú.

V neposlednom rade sa nedá vylúčiť ani náhodné nahromadenie, ktoré môže vzniknúť náhlym úmrtím a útekem zvyšku skupiny pred nebezpečenstvom, a v jeho dôsledku zanechania cenných nástrojov. Tak či onak, usudzovať z niekoľkých osamelých nálezov, proti ktorým stoja všetky písané dejinné pramene ľudstva, tisíce hrobov a nespočetné množstvo materiálnych dôkazov patriarchátu, na nejakú hmlistú predstavu ženskej rovnoprávnosti v paleolite, môžeme označiť za krajne unáhlené.

Ale nedá sa zrejme inak, pretože ideológia velí a veda musí poslúchať. Išlo to za socializmu, pôjde to aj teraz. Rovnakého názoru je aj ďalšia hviezda novej archeológie Claudine Cohenová z francúzskej École des Hautes Etudes. Tá sa nespolieha len na nálezy, ktoré môžu byť predsa spochybnené, ale ide k podstate. Priamo určila príčinu toho, prečo bola doterajšia archeológia sfaľovaná. Príčina netkvie v zemi, ale v hlavách. A to konkrétne mužských. Podľa Cohenovej bola doteraz väčšina archeológov mužmi a preto do interpretácie nálezov „*prenášali patriarchálne predstavy svojho spoločenstva*.“ V súčasnosti už vieme, podľa Cohenovej, že v praveku bola rovnosť pohlaví, ktorá trvala počas celého paleolitu, čiže staršej doby kamennej. K zavedeniu patriarchátu došlo až počas neolitu, mladšej doby kamennej, keď sa ľudia začali usadzovať a muži začali vládnuť nad ženami.

Podobne ako Cohenová, aj jej kolegyňa Maryléne Pathou Mathisová, riaditeľka francúzskeho vedeckého inštitútu CNRS, sa domnieva, že: „*Epocha jaskynného človeka bola omnoho viac rovnostárska, než sme si doteraz mysleli, a patriarchálna organizácia spoločnosti nesiahla do čias jej počiatkov*.“

Aká škoda, že sa na to francúzski a americkí vedci neopýtali našich študentov v ére socializmu, pretože tí to všetko vedeli už pred 50 rokmi a príčiny tohto vývoja sa učili na Základoch marxizmu-leninizmu.

Tento trend presunu marxistických dejinných interpretácií z Východu na Západ však nie je až taký nový, akoby sa mohlo zdať. Momentálne sa len stali oficiálnou podpornou disciplínou gender ideológie Európskej únie, USA a k nim kultúrne priliehajúcich oblastí, takže sa pomaly presúvajú z akademického priestoru do každodenného života. Slovenskí a českí archeológovia žijúci v ére socializmu, mali marxistického matriarchátu plné zuby a preto šokovane referovali, po návrate zo západných univerzít roku 1990, že tamojší profesori sú marxisti, vyznávajú matriarchát, milujú robotnícku triedu, a popri tom žijú vo vilách a majú po dve autá.

V druhej polovici 90. rokov už bežne chodili do slovenských vedeckých inštitúcií zaoberajúcich sa dejinami, ponukové katalógy prestížnych západných univerzít, v ktorých sa mohli čitatelia dozvedieť o bohatej publikačnej činnosti neomarxistických feministiek. Tituly ich vedeckých prác sa tešili popularite medzi znalcami humoru vo vedeckých kruhoch. Zmienime len niektoré: *Feminizmus v starom Egypte*, *Renesancia a emancipácia žien*, alebo *Boj žien proti stredovekému patriarchátu*.

Prešlo 30 rokov, a to čo bolo predmetom ironických úškľabkov, sa stalo každodennou realitou a oficiálnou ideológiou. A čo je najhoršie, mnohí z tých, čo sa vtedy posmešne uškŕňali, sa dnes pri referáte súdružky feministky na konferencii historikov tvária vážne, zasvätené a chápavo, pretože sa boja povedať to, čo hovorili pred 30 rokmi: je to nezmysel. Príčinou ich konverzie nebolo nadobudnuté presvedčenie, ale zmena spoločnosti. Marxizmus vyhodený dverami, sa vrátil do archeológie a histórie oknom, ako neomarxizmus.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/nova-archeologia-v-sluzbach-rodovej-rovnosti-praveka-zena-ako-lovec-a-bojovnik/>